

רע"פ 8819/20 - סמארה היתם נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8819/20

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: סמארה היתם

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת ב-עפ"ג 10699-08-20 מיום 1.12.2020 שניתן על ידי סגנית הנשיא א' הלמן והשופטים י' שטרית וס' דבור

בשם המבקש: עו"ד אחמד חלייחל

בשם המשיבה: עו"ד עדי צימרמן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (סגנית הנשיא א' הלמן והשופטים י' שטרית וס' דבור) בעפ"ג 10699-08-20 מיום 1.12.2020, בגדרו התקבל בחלקו ערעור המבקש עלגזר דינו של בית משפט השלום בטבריה (סגן הנשיא נ' מישורי לב טוב) בת"פ 60032-06-19 מיום 5.7.2020.

2. ביום 18.11.2019 הורשע המבקש על יסוד הודייתו בעובדות שלושה כתבי אישום שהוגשו נגדו, בעבירות רבות שעניינן ציד והחזקה של חיות בר מוגנות.

3. על פי עובדות כתב האישום הראשון (ת"פ 60032-06-19), ביום 19.9.2018 עסק המבקש בציד ציפורים באמצעות רשתות ערפל שנפרסו במטעים הממוקמים ברמת הגולן, באזור האסור לציד. על הרשתות נמצאו 12 ציפורים, ובאזור הציד אותרו שלושה עשר ראשים של ציפורי בר מוגנות (שתיים עשרה ציפורים מסוג סבכי שחור כיפה, ואחת מסוג סבכי שחור ראש). בין היתר תואר, כי במקרה אחד תפס המבקש ציפור אשר נלכדה ברשת, הפריד את ראשה מגופהבידיו, והשליך את ראשה הכרות על הארץ.
4. על פי המתואר בכתב האישום השני (ת"פ 60016-06-19), המכיל שני אישומים, החל מיום 10.9.2017 עד המבקש דורבנים, שהם חיות בר מוגנות, באמצעות מלכודת מברזל, וזאת בצוותא עם אדם נוסף. ביום 23.9.2017 מצאו השניים דורבן שנלכד במלכודת שהניחו, וחבטו בו באמצעות אלת עץ. לאחר מכן, ניקו את האזור מקוצי הדורבן ודרכו שוב את המלכודת. דורבן נוסף אשר נלכד במלכודת שוחרר שלושה ימים לאחר מכן על ידי פקח מטעם המשיבה.
- נוסף על כך, תואר כי ביום 9.10.2017 נמצא בשר דורבן במקרר שהיה במחסן חקלאי השייך למבקש; וכי במקומות שונים באזור נמצאו חלקי גוף שונים של דורבן.
5. בכתב האישום השלישי (ת"פ 60009-06-19), הכולל אף הוא שני אישומים, תואר כי ביום 2.10.2016 עסק המבקש בציד ציפורי בר בצוותא עם שניים נוספים. לאחר שתפסו שלוש ציפורים מוגנות (שתי ציפורים מסוג סבכי שחור כיפה, ואחת מסוג נקר סורי), פירקו השלושה את הרשתות והעמיסו אותן על גבי שני רכבים. כאשר הבחינה המבקש ואחד משותפיו בפקח מטעם המשיבה, ניסו לחמוק אל תוך המטעים באזור. בסופו של מרדף נתפסה השותף, ואילו המבקש הצליח להימלט מהזירה.
- עוד תואר בכתב אישום זה, כי ביום 2.11.2016 החזיק המבקש במקרר בביתו דורבן שלם; וברכבו נתפסו נוצות של ציפורים מוגנות, וסכין שעליה שרידי דורבן.
- בסיכומו של דבר, המבקש הורשע על פי הודייתו ב-4 עבירות של ציד חיית בר מוגנת ללא רישיון ציד או היתר, לפי סעיפים 2 ו-14(ב) לחוק הגנת חיית הבר, התשט"ו-1955 (להלן: החוק); 3 עבירות של ציד בשיטות אסורות, לפי סעיפים 5(6) ו-14(א) לחוק; 4 עבירות של החזקת חיית בר מוגנת, לפי סעיפים 8(א)(3) ו-14(א) לחוק; ו-3 עבירות של ציד באזור אסור, לפי תקנה 1 לתקנות להגנת חיית הבר (אזורים אסורים), התשל"א-1971 (מספר 12 לתוספת) וסעיף 14(א) לחוק.
6. בגזר דינו עמד בית משפט השלום על הערכים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות, ובכללם, ההגנה על שלומן וחרותן של חיות בר מוגנות, והשמירה על הטבע והסביבה האקולוגית עבור בני האדם.
- עוד נקבע, כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים כתוצאה מביצוע חלק מן העבירות היתה גבוהה. זאת לנוכח היקף הצייד; האמצעים שבהם נעשה שימוש; אכזריותו הרבה של המבקש כלפי בעלי החיים; ובריחתו מהפקח מטעם המשיבה. זאת, בפרט כאשר לחלק מהעבירות קדם תכנון מוקדם, והנזק הפוטנציאלי מהן אלמלא נתפס, היה גבוה אף יותר.

לאור מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, ובשים לב לצורך בהחמרה הדרגתית בעונש בגין עבירות של ציד בלתי חוקי, נקבע כי מתחם העונש ההולם את מעשיו נע בין מאסר על תנאי ועד מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה לתקופה של מספר חודשים, לצד עונשים נלווים.

7. בבואו לגזור את העונש בתוך המתחם, שקל בית המשפט לקולא את פגיעת העונש במבקש; ואת העובדה שנטל אחריות למעשיו והביא לחיסכון בזמן שיפוטי.

מנגד, נשקלו לחומרא עברו הפלילי של המבקש, ובכלל זה, הרשעתו משנת 2013 בעבירות של ציד בלתי חוקי; הערכת שירות המבחן שלפיה קיים סיכון גבוה לביצוע עבירות דומות על ידו בעתיד; והצורך בהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירות אלו, לנוכח הקושי באיתור מבצעים בשל המרחבים העצומים שבהם מצויות חיות הבר.

בנסיבות אלו, נקבע כי אין מקום לקבל את המלצת שירות המבחן להשית על המבקש עונש הניתן לריצוי בדרך של עבודות שירות, אלא יש לגזור את עונשו למאסר בפועל מאחורי סורג ובריה.

8. לבסוף נקבע, כי אין מקום להשוות בין עונשו של המבקש ובין עונשיהם של שותפיו לחלק מן העבירות, אשר לא כללועונשי מאסר בפועל. זאת בין היתר, לנוכח היעדר עבר פלילי בעניינם; מעורבותם המצומצמת בעבירות שיוחסו לו; והעובדה שעונשם נקבע במסגרת הסדר טיעון, כאשר סעיפי העבירה שיוחסו להם – שונו לקולא.

9. לאור כל האמור, נגזרו על המבקש 9 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה; 10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, לבל יעבור עבירה של ציד חייט בר מוגנת לפי החוק; 5 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, לבל יעבור עבירה של החזקת חייט בר מוגנת; קנס בסך 15,000 ש"ח או 150 ימי מאסר תמורתו; והתחייבות בסך 20,000 ש"ח להימנע מלעבור את העבירות שבהן הורשע למשך 3 שנים.

10. בית המשפט המחוזי קיבל בחלקו את ערעור המבקש.

נקבע כי לנוכח נסיבותיו האישיות של המבקש, לרבות מצבו המשפחתי והכלכלי; הודאתו בעובדות כתב האישום, המשקפת נטילת אחריות מסוימת על מעשיו; והצורך בהחמרה הדרגתית של רף הענישה בעבירות של ציד בלתי חוקי, הרי שיש למקם את עונשו על 6 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, חלף 9 חודשי מאסר בפועל שנגזרו עליו בבית משפט השלום. יתר רכיבי העונש נותרו על כנם.

11. מכאן הבקשה לרשות ערעור שלפני שהוגשה כשלצידה בקשה לעיכוב ביצוע.

לטענת המבקש, העונש שנגזר עליו חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים. זאת, בפרט בשים לב לעונש המקל שנגזר על שותפיו לעבירות; להמלצת שירות המבחן; ולנסיבותיו האישיות, לרבות השלכות מאסרו על בני משפחתו.

12. מנגד, המשיבה סבורה כי דין הבקשה להידחות שכן היא אינה מעוררת כל סוגיה עקרונית המתאימה להתברר במסגרת ערעור ב"גלגול שלישי".

לגופם של דברים נטען כי העונש שנגזר על המבקש הולם את ריבוי העבירות שבהן הורשע ואת נסיבותיהן החמורות. בפרט, הודגשה התקופה הממושכת שבמהלכהבוצעו העבירות; אכזריות המבקש כלפי חיות הבר שצד; והרשעתו הקודמת בעבירות של ציד דורבנים, אשר העונש שנגזר עליו בגינה לא הרתיע אותו מלשוב על מעשיו פעם אחר פעם.

13. דין הבקשה להידחות.

כידוע, רשות לערער "בגלגול שלישי" תינתן במקרים שבהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות ציבורית החורגת מעניינם של הצדדים לבקשה, או כאשר קיים חשש לעיוות דין חמור או אי צדק שנגרם למבקש. יתירה מכך, רשות לערער על חומרת העונש כשלעצמה, תינתן רק במקרים שבהם העונש שנגזר על המבקש סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת (רע"פ 9215/20 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (30.12.2020)).

הבקשה הנוכחית אינה נמנית עם המקרים האמורים לעיל.

14. בית משפט זה שב ועמד על הצורך בהחמרת הענישה בעבירות של ציד בלתי חוקי, ובפרט כאשר הן נעשות תוך התעללות והתאכזרות כלפי בעלי חיים (ראו לדוגמה ברע"פ 8122/12 פחמאווני' מדינת ישראל (27.1.2013); רע"פ 7366/13 בן חטיב נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (4.1.2013)).

אין להשלים עם התעללות והתאכזרות כלפי בעלי חיים, תופעה לה אנו עדים לא אחת לאחרונה. מן הראוי לשוב ולהדגיש כי במענה להתנהלות שכזו יש לגזור במקרים המתאימים גם עונשי מאסר בפועל לצורך הרתעת נאשמים בעבירות מסוג זה, ועבריינים פוטנציאליים נוספים.

15. חומרה יתירה קיימת בנסיבות ענייננו. זאת שכן המבקש הורשע בעבר בעבירות שעניינןבציד חיות בר, ואולם העונש אשר נגזר עליו לא הרתיע אותו מלשוב ולנהוג בחיות הבר המוגנות ככל העולה על רוחו: לצוד אותן, לאוכלן, ובחלק מן המקרים אף להתעלל בהן באופן קשה ואכזרי. בהזדמנות אחת, כלשון האמור בכתב האישום, "הפריד" המבקש את ראשה של ציפור מיתר גופה תוך שימוש בידיו, ובהזדמנות אחרת חבט בדורבן שלכד באמצעות אלת עץ.

בנסיבות אלו, ובפרט בשים לב להתערבות בית המשפט המחוזי בעונש המאסר בפועל תוך שהקל עמו, איני סבור כי עונש המאסר בפועל של ששת החודשים סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת, ודאי שלא במידה שיש בה כדי להצדיק מתן רשות ערעור "בגלגול שלישי".

16. הבקשה נדחית אפוא, וממילא מתייתרת הבקשה לעיכוב ביצוע העונש.

לפנים משורת הדין, אני מורה על דחיית מועד תחילת ריצוי עונש המאסר בפועל שנגזר על המבקש לצורכי התארגנות בשבוע ימים.

המבקש יתייצבאפוא לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליוביום 10.1.2021 עד השעה 10:00 בב"מ"ר קישון, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, ט"ז בטבת התשפ"א (31.12.2020).

שׁוֹפֵט
